

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pe an 6 fl., $\frac{1}{2}$ an
3 fl., $\frac{1}{4}$ an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 18 frcs., $\frac{1}{2}$
an 9 frcs., $\frac{1}{4}$ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericéscă-politică.

Insertiuni

Un şir garmond:
o dată 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
şi de fieşce care publi-
caţiune timbru de 30 cr.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la redac-
taţiunea şi Admini-
straţiunea **Unităţii**
în
Blas.

Anul IX.

Blas 16 Decembre 1899.

Numărul 50.

Curţile cu juraţi.

Cu sfârşitul anului procedura pe-
nală a ţerii noastre trece în un nou
stadiu de dezvoltare, mult mai perfect
ca cel de până acum. Se va introduce
adecă sistemul judecătoriilor, sau a
curţilor cu juraţi, în înţelesul căruia,
vinovăţia sau nevinovăţia acusatului se
va constata nu prin judecătorii oficiali,
ci prin ómeni neatrănători de stăpânire,
carî nu vor judeca pe basa paragrafilor,
ci pe baza simţămîntului de dreptate
innăscut.

Instituţia acésta e de însemnătate
fórté mare, cu atât mai virtos, că se
vor organisa ast fel de curţi cu juraţi
pe lângă tóte tribunalele din ţară, ér
sfera lor de competenţă se estinde nu
numai asupra delictelor, ci chiar asupra
anumitor crime.

E un progres védit, când acésta
inovaţie umanitară a ţerilor civilisate
din apus îşi face intrarea şi în viaţa
noastră justiţiară.

Căci sórele civilisaţiei, în deose-
bire de adevératul sóre, resare la apus.

Anglia a fost şi aici purtătórea
luminii; pe la jumétatea vécului al
17-lea introduce deja curţile cu juraţi.
Franţa, cea atât de accesibilă pentru
inovaţii salutare, abia la sfârşitul vé-
cului al 18-lea le introduce şi ea. A
trebuie şguduirile revoluţiunei, ca acésta
inovaţie, să se ridice pe ruinele vechilor
abusuri justiţiare . . .

A trecut de aci la alte ţeri, la
noi inse — din motive de distanţă
póte — nu s'a introdus de cât în parte
inainte cu 50 de ani, rămânénd acest
titlu de progres justiţiar pe sama
anului, ce vine.

Introducerea curţilor cu juraţi este
adevérat progres, dovedínd, că iustitia
este apretiată după adevérata ei valóre,
ca o instituţie isvorită nu din pofta de
dominare şi intimidare, ci ca o corec-
tóre a celor, ce s'aú abătut de la calea
cea adevérată.

Prin faptul, că vinovăţia sau ne-
vinovăţia acusatului va fi constatată de
ómeni din popor, *de sement de aci acu-
satului*, iustitia cea severă îmbracă un
caractér mult mai umanitar. Aceşti
ómeni, carî cunosc pe acusatul în mod
nemijlocit, carî îi sciú înclinările şi
viţiile, cercul social sub influinţa că-
ruia s'a dezvoltat, vor poté să constate
mult mai obiectiv culpabilitatea
lui, de cât un presedinte de tribunal,
sau un jude, care îl vede acum pentru
intâia óra, nu-i înţelege modul de gân-
dire şi simţire, nici starea psihologică,
ce a determinat acţiunea pécátóasă.

E de necontestat progresul acesta.
Acusatul nu va mai vedé feţele severe
ale juđilor străini, ci va sta în faţa
juraţilor, carî îl cunosc, pe carî îi cu-
nósce, îi sciú purtarea de până acum,
îi înţeleg lucrarea şi sciú să o judece
în deplină cunoscínţă, căci staú pe
acela-şi grad de cultură socială, la

acela-şi nivel de aspiraţiuni cu acu-
satul.

Cum? adecă, va fi luat în samă
cuvíntul unor ómeni fără carte, carî
nu aú cunoscínţă de codul penal? —
va întreba cine va.

Da, cuvíntul ómenilor fără carte,
fără esamene şi rigoróse în drepturi,
destul să aibă drepturi cetăţenesci şi
ceva cunoscínţe, va fi luat în samă.

Şi e bine așa. Simţul de dreptate
este dezvoltat în orî ce om, el a existat
inainte de născóirea paragrafilor din
codurile penale, şi există şi azi chiar
fără cunoscínţa lor. Un jurat, fie el
cât de fără carte, cunoscénd individua-
litatea acusatului, va poté constata mult
mai competent culpabilitatea sau ino-
cínţa lui, de cât un judecător, care
cunósce paragrafil codului, dar nu-l
cunósce pe acusat.

Se stabileşte ast fel un raport
mai intim între iustitia şi popor, şi ra-
portul acesta este o garanţă mai mult
pentru tráinicia ţerii şi binele obşteii.

Poporul va alerga la forurile jus-
tiţiare cu adevérată încredere, sciínd,
că nu are să-l judece „domniú“, carî
nu-l înţeleg, ci ómeni de sama lui, carî
îi cunosc necasurile şi le înţeleg.

Să ne oprim inse puțin.

Legislatorii nostri, între condiţi-
unile calificaţiunii juraţilor aú pus şi
cunoscínţa *limbii magiare* în vorbire şi
scriere. Prin impunerea acestei condi-
ţiunii, instituţia curţilor cu juraţi îşi
perde caractérul umanitar de mai înainte.

Feuilleton.

În pragul însurătorii.

(Fine.)

Ficiorul o liniştea pe mamă-sa, că de
şi nu le póte scrie nimic cu siguritate,
despre aceea să fie convinse, că domnişóra,
care póte în curénd să-i fie mirésă e fórté
frumósă, cultă şi bogată şi din familie înaltă.

— Veđi mamă — îi zicea Clara —
de aceea îi trebuie lui Aurel atâta bani.

Şi améndóuē se bucurá de norocul lui.
Dómna Lungu numai atâta mai áştepta
ca să-i scrie ficiorul:

— Aşa dar tubitá mamă veniţi cu
Clara la mine. Atunci şi atuncî va fi logodna.

Dar acésta nu mergea așa íute. În
Mai familia Florescu s'a dus la ţară la moşia
lor. Aurel, de şi era ínvitat să-i cerceteze,
numai rar mai pntea vedé de acum pe
Lelia. În minister mergea greú să se tot
cérá. orî să absenteze şi necerut. Íulian,
substitutul şefului de biróu a şi observat
o dată cá:

— Tinérul acesta íncepu să fie ne-
gligent.

La cea din urmă ínaintare Aurel a
rémás a fará de şi îi venia rëndul. Dar ce
să-şi batá el capul cu de acestea.

În Iuliu familia Florescu mergea la
bái de marc în Ostende. Fórté natural, cá
şi Aurel Lungu merse după el.

— Numai acum să mé mai ajúti mamă
dragă.

Astá dată a venit chiar în persónă.
În epistolă nu se putea încrede. Îi trebuiaú
2000 fl. căci în Ostende trainul e scump şi
când omul face curte unei fete atât de
distinge şi are de gând să-i cérá mâna, nu
se póte aréta calicos.

Dómna Lungu era fórté necájită. Atâta
datorie avea, în cât nu mai avea sperantá să
o mai plátéscă. Dar când ficiorul se ruga
de o lature, fata de alta nu mai avu ín-
cátrăú şi le zise.

— Voiú face totul copiii mei, totul
ce-mí cereţi, numai să-mí mai dee din casa
de pástrare.

S'a dus în B. şi a luat nu 2000 ci
3000. căci lui Aurel îi veni în gând, cá
cât mai mult, atât mai bine.

500 fl. le va da, ca să-şi lee de pe
gát usura cea din primávară, când í-aş
trebuie bani în pripă. Dar în fine tot nu
i-a dat. Mai bine va lua cu sine şi cele
500, usura o va pláti la reíntórcere.

Familia Florescu íntimpínă cu zimbet
amicabil pe tinér. Fetei îi strălucirá ochii
de bucurie vedéndu-l în Ostende.

Ce fericit aú sburat cele 6 sêptémáni.
Fata a fost fórté plácúta, fórté dragúta,
dar nu-i da ocasiune de declaraţie. De câte
va ori a încercat Lungu, dar ea îl reţinu
cu fineţe. Se vedea, cá fata încá nu voesce
să-l asculte. dar ochii şi zimbetul buzii
párea, cá-i zice:

— Áşteptá puțin. Dta veđi, cá imi
convii. dar mai áşteptá puțin.

Aşa s'aú reíntors din Ostende. Aú venit
la olaltá ca şi când şi Aurel s'ar tiné de el.
În Pesta s'aú despártit cu o usórá strîngere
de mánă din partea fetei şi cu o sóptá dulce:

— La revedere, cât mai curénd. La
revedere.

Şi o batistá fină fluturatá de o mánă
delicatá îi mai încálđi încá o dată inima
destul de caldă.

Acasă inse îl áştepta o mică nepláceré.
Usurarul pretíndea cele 500 fl. şi trebuia să

Spiritul generos al civilizației apusene la noi trebuie să se umilească în fața vederilor înguste, șoviniste.

Când ni-se cere plătierea dării, atât de grele, când ni-se cere să ne punem viața pentru binele țării, când bătrâni neputincioși rămân lipsiți de sprijinul bătrânelor — nu te întreabă nimeni de ești ungur sau nu ești, de scii scrie ungurește sau nu! Când înse pentru toate aceste jertfe, s'ar oferi deprinderea unui drept cetățenesc, cunoștința limbii magiare este *conditio sine qua non!*

Ast fel stând lucrul, nu putem saluta inovația justițiară, cu căldura, de care ar fi vrednică. Nu o putem saluta, căci nu se bazează pe caracterul *poliglot* al țării noastre, acel caracter poliglot, de care era atât de mândru cel dintâiu rege al Ungariei, Sfântul Ștefan!

Nu o putem saluta, de ore ce noi rămânem tot statu quo ante. Vom fi judecați de omeni străini, cari nu ne vor înțelege — și aici e esența inovației — vom fi condamnați ca și până acum pentru lucruri, cari înaintea străinilor sunt nepricepute, căci nu ne cunoșc durerile și aspirațiile și nu vreau să ni-le cunoscă.

Aflându-ne deci în prejma intrării în vigoare a acestei inovații, nu putem ascunde părerea noastră de rău, când constatăm șovinismul de rasă chiar în sanctuarul Justiției!

Acte sinodali.

De un deosebit interes a fost și raportul școlastic, despre școlile archidieceșane. Relevăm și din acela următoarele date însemnate.

La *gimnaziu* s'au înscris pe anul școlastic curent cu totul 456 școlari, împărțiți în 10 clase (I și II paralele), din aceștia 94 gr. ort., 3 rom. cat. și 2 israeliți. Sînt împărțiți din beneficiul de pâine 182 școlari, și cu stipendii 48. Locuiesc în internatul

marelui mitropolit Vancea 116. Suma stipendiilor împărțite la studenți e de 3420 fl. din aceștia numai 530 fl. sînt de airea (470 f. Rudolf și 60 Braia) cei alaltți toți sînt din fondurile archidieceșane. Suma cea mai mare, de câte 800 fl. se dă din f. Vancea și f. br. Urs. Din f. școlarilor miseri în cas de morb, s'au împărțit în an. școl. 98/9 suma de 29845 fl., starea fondului e de 752978 fl.

Raportul constată că locuințele private ale școlarilor neputându-se numi destul de bune să se fie amăsurate dispoziții. Elevii cercetază Dumineca și în Sărbătorii biserica și de două ori pe an se cuminecă.

Numărul profesorilor e 1 director, 11 prof. ordinari, 1 suplent și 3 prof. de religione. Mai sînt 3 prof. pentru studiile extraordinare și 2 catecheti.

Ca salarii primesc toți aceștia 11665 fl., bani de cuartir 1300 fl., relut de lemne 140 fl. *cu totul se dau profesorilor 13105 fl.* A fară de suma acesta profesorii au primit în an. școl. trecut 3255 fl. ca subsidii și remunerații. *Peste tot Archidieceșana contribuie la susținerea gimnaziului cu suma de peste 21 mii fl.*

Cu toate acestea raportul constată, că suma acesta nu e suficientă, din motivul, că fiind salariile profesorescei neîdestulătoare, aceștia nu pot să se cultiveze și specializeze în studiul lor, și pentru că institutul nu poate fi provădit cu recuizitele de învățămînt necesari, cerute de progresele științifice, ce se fac zi de zi. De aceea propune sinodului crearea de fonduri nouă și edificarea unui al doilea internat pentru studenții mai săraci.

După cum se știe, la propunerea canon. Dr. Bunea, s'a decis ca cestiunea acesta să fie trecută la Consistor, care să o studieze din rădăcină.

Din rapoartele despre cele alalte institute de învățămînt estragem următoarele date:

La *preparandie* este 1 director, 3 prof. ordinari, 1 catechet, 3 prof. extraordinari și 1 instructor, numărul elevilor e de 118.

La *școala de aplicație*, care are 60 elevi, eu un singur învățător, 1 catechet și 1 prof. de cant.

La *școala de repetiție economică* sînt 4 elevi și au 1 învățător.

La *școala de fete* sînt aplicate 10 puteri didactice (6 învățătoare și 2 învățători), numărul elevilor e de 133.

Pe lângă școlile acestea sînt și 2 *internate*: unul la preparanți și cel alalt la fete, în cel dintâiu sînt 36 elevi, în al doilea 60 eleve (noi scim că 72 Red. U.)

Elevii preparandiali beneficiază și ei din fundațiunea de pâine, 3 primesc stipendii, premii li se împart în valoare de 50 fl., de asemenea primesc și din fund. „Petru Solomon“ premii în valoare de 15 fl.

Din elevii școlii de aplicație: au 2 stipendii și li se dau și lor premii de 15 fl. 12 cr.

Dintre fete sînt stipendiate 4, premii li se dau: din f. Simu 20 fl., din f. Leont. F. Negruț 20 fl., din f. Ana Vlassa 14 fl. ér Reuniunea femeilor dă ajutoare în valoare de 330 fl.

Suma ce se recere pentru întreținerea acestor școli e de aproape 7000 fl.

La sfârșitul raportului se cere ridicarea cursurilor preparandiali la 4 ani, după cari elevii să potă depune în dată examenul de calificatiune. De asemenea se mai doresce lărgirea Internatului preparandial, eventual primirea grătită în acela a elevilor buni ș. a.

Și propunerile acestea vor fi pertractate de Consistoriul mitropolitan.

Între rapoartele predate comisiei școlastice mai este cela despre starea învățămîntului popular prezentat de Rsm Gavril Pop canonic.

Din acesta apare că în an. școl. 1898/9 au fost obligați a cerceta școala de toate zilele 36.239 prunci, au cercetat'o 27.671, n'au cercetat'o 8568. Dintre cei obligați la școala de repetiție au frecuat'o 7375, n'au frecuat'o 6166.

În 98 comune în lipsă de școli gr. cat. prunci au cercetat școala gr. ort. — în 27 cea de stat, — în 13 școala comunală, — în 5 cea rom. cat. — în 3 cea luterană, — în 2 cea reformată și în 1 școala Emke-I.

i-le plătescă. Dar bani n'avea. Toți i-a cheltuit. Și la toamnă când vor veni Florescii îi trebuieșc ôrași.

Aurel Lungu a intrat în cercul societății înalte și trebuia să se țină de lume. Pe mamă-sa n'o mai putea despoia, trebuia să recurgă din nou la usurar. Prietini toți se răciră, când era vorba de subscrișul cambinului.

Dar acum tot atât. Căsătoria sa și așa nu putea, să se mai amâne mult. După ori ce vizită a sa era mai mult convins despre acesta. De jumătate se putea privi de mire.

Umbla mândru cu pieptul înainte, ca un om căruia îi suride steaua vieții sale. În minister mergea numai iei și când. Nu-i plăcea să-i deș lectii cei alaltți inferiori. Nică nu va mai ține acesta mult. Dacă se căsătoreșc abzice. Îl aleg de deputat.

Nu mai usuraril acestina blăstamați de i-ar da pace. Dar ascetinații folosesc ocașunea. Trebuie să bați ferul până-i cald. Acum trebuie strins cu ușa, că va subscrie ori și ce.

La finea lui Novembre dómna Lungu primesce de la fiul său scrișore:

— Scumpă mamă numai acum să mă mai ajuți cu 1000 fl. Căsătoria mea e mai

mult ca sigură. În săptămâna viitoare Florescii vin. Atunci cer mâna Leliei.

Biata femeie se tângue:

— Val de noi, ajungem la sapă de lemn.

Dar Clara nu-i da pace.

— Mamă, dar cum să lăsăm acum pe Aurel. Noi vom trăi cum va. Fără să pui avem. Vom pune și argintăriile mele, cari le am de la nașă. Numai grăbesce, mamă, grăbesce.

Mama ar grăbi, dacă ar puté. Dar la bancă se retrag de dînsa. Pe intabulare zac mari greutăți deja. Trebuie trimis un om să estimeze averea, și dacă se va puté, îi vor mai da ceva.

Într'aceștia Florescii au venit în capitală. Primul lucru a lui Florescu a fost să se informeze puțin.

— Așa mi se pare dragă, că cu Lelia e lucru serios, zise nevastă. Tinerul acesta azi mâne poté să-i cêră mâna. Totuși e bine să știe omul, cui își dă fata.

Dar ce aude e foarte neplăcut. În minister se plîng de dînsul. Nu-și implinesce oficiul și e plin de datorii.

— E plin de datorii. Și el cheltuia ca și cei ce are din prisos. Așa dar acestea au fost numai galantomi pe datorie?

Că e sărac n'ar fi nimic. El are atîta cât să deș fetel, ca să potă trăi domnesca. Un om înse, care face lux cu banii de pe cambiile subscrișe de prietini și aduce la sapă de lemn pe mamă-sa, la ce e bun?

— S'a gătat cu cunoștința acestui om, zise acasă femeii și fetel. Acelui vîntor de zestre trebuie arătata ușa.

Aurel Lungu scrișnesce în dinși. Așa dar înzădar au fost toate? Un timp mai speréșă în tubirea fetel. Desperat caută ocașunea ca să o întâlneșcă. În fine o află, dar fata își întorșe cu dispreț capul în altă parte.

Aurel Lungu s'a dus acasă, căci din minister încă i-au dat drumul. În fine reușese la un oficiu de a doua mână. Își poté ori și cine închipui ura și veninul său pentru fata, care i-a ruinat viitorul.

— O Dómne ce trestii îndoișose mai sînt și fetele acestea!

Trad. de

Ileana.

Școli de băieți și fete au fost 434, cu docenți ambulanți 50, școli numai de fete 6. În 411 salariul a fost de 300, ér în 120 au avut și cuinuenal.

Pentru completarea salariului docental 4 școli au avut ajutor din fondurile tractuali (110 fl.) — 24 din fondul școlastic archid. (1999 fl.) — 103 de la stat (13606 fl.) — 73 au avut ajutor de la stat pentru cuinuenalii (3650 fl.) — 4 au avut ajutoare de la Alodiū (413 fl.) și din f. Simu s'au solvit salarii la 5 învățători (680 fl.)

Școli cu mai mulți docenți au fost numai 21.

Dintre docenții aplicați la școli au fost cualificați 366 bărbați și 8 fete, necualificați 103 bărbați și 2 fete.

Edificii școlastice corăspundătoare au fost 348, necorăspundătoare 126, locale inchiriate pentru școlă 10.

Pomăritul s'a propus în 304 școli, stupăritul în 44, împletitul cu nuele în 2, mătăsăritul nicăiri.

Din propunerile făcute relevăm înființarea unui post de inspector școlastic archidieceșan, ca post independent, — apoi luarea măsurilor pentru cercetarea regulată a școlilor de repetiție.

Sperăm, că am făcut un lucru bun prin publicarea acestor date, căci din acestea apar și părțile bune și cele rele, cari trebuiesc de urgență vindecate.

Din diecesa de Lugos. Ordinariatul episcopesc de Lugos comunică starea fondurilor diecesane cu finea an. 1898. Fiind de interes general să se cunoscă averea bisericii noastre comunicăm și noi aceste date în estras.

1. *Rudolfian*, înființat la 1857 starea la 31/12 1898 a fost de 50,762 fl. 80 $\frac{1}{2}$ cr. 2. *Viduo-ortanal*, înființat la 1857 starea la 31/12 1898 a fost de 62,516 fl. 05 $\frac{1}{2}$ cr. 3. *Preoților defic.*, înființat la 1857 starea la 31/12 1898 a fost de 30,148 fl. 45 cr. 4. *Iovaiian*, înființat la 1881 starea la 31/12 1898 a fost de 15,791 fl. 03 $\frac{1}{2}$ cr. 5. *Breca*, înființat la 1892 starea la 31/12 1898 a fost de 5,139 fl. 6. *Chișian*, înființat la 1876 starea la 31/12 1898 a fost de 1,613 fl. 86 cr. 7. *Livian*, înființat la 1895 starea la 31/12 1898 a fost de 4,629 fl. 37 cr. 8. *Bobian*, înființat la — starea la 31/12 1898 a fost de 1,494 fl. 4 cr. 9. *Scol. districtul Hașeg*, înființat la 1877 starea la 31/12 1898 a fost de 2,863 fl. 42 cr. 10. *Bis. Catedrală*, înființat la 1871 starea la 31/12 1898 a fost de 5,204 fl. 55 cr. 11. *Braia*, înființat la 1898 starea la 31/12 1898 a fost de 16,487 fl. 12 cr. 12. *Convict*, înființat la — starea la 31/12 1898 a fost de 3,553 fl. 46 cr. 13. *Sofroniă Popa*, înființat la 1890 starea la 31/12 1898 a fost de 13,330 fl. 40 cr. 14. *Stoina*, înființat la 1884 starea la 31/12 1898 a fost de 821 fl. 60 cr. 15. *Boros*, înființat la 1897 starea la 31/12 1898 a fost de 323 fl. 26 cr. Averea totală a acestor fonduri e de 214,358 fl. 46 $\frac{1}{2}$ cr. din cari s'au împărțit stipendii și ajutoare până acum de 117,843 fl. 30 cr. — A fară de aceste sume mai sînt depozite de ale bisericilor în sumă de 17,479 fl. 7 cr.

Mesajul de tron al regelui Carol. — Situația prezentă a României e descrisă forte fidel, în mesajul rostit de M. Sa Regele Carol la deschiderea sesiunii parlamentare. Situația grea economică provocată de criza finanțiară generală a necesitat contragerea unui împrumut. Pentru a se susține echilibrul în finanțe, impozitele publice se repartizează cu dreptate pe toate păturile societății. Tot în vedere de a întări economia țării, mesajul pomenesce mai multe legi, ast fel sînt legea căilor ferate particulare, legea drumurilor, legea apelor, a societăților cooperative etc. Cu vie plăcere amintesce Domnitorul despre dezvoltarea organizației militare. De încheiere, scoțând în relief relațiunile atât de bune ale României cu toate puterile și greutatea misiunii corpurilor legiuitoare, adauge: „Nu mă îndoiesc, că veți fi la înălțimea așteptărilor Țării și că veți socoti ca cea dintăi datorie a d.-v., ca să muncii ast fel, în cât legislatura acăsta să fie din cele mai rodnice și mai demne de amintit. Dumnezeu să binecuvinteze lucrările d.-vostre!”

Mesajul a fost călduros comentat de întrăgă pressa română. Abstragînd de la importanța lui politică, nu putem să nu relevăm mai în deosebă pasajul introductiv, în care Domnitorul își exprimă mulțămita pentru interesul și dragostea, cu care obștea română a urmărit cu atăta gingășie bôla micului principe Carol.

Éta pasajul:

„Măhnirea generală în fața bôlei Principelui Carol, primul Principe din Casa Mea, născut și crescut pe pămîntul României; fericirea tuturor la vestea însănătoșării Lui, Mi-au umplut inima de bucurie. M'am pătuns ast fel încă o dată, că munca Mea de trei zeci și trei de ani Pronia cerescă a încununat-o cu succes, și că pe temelii neperitoare, fiind că sînt așezate în mințile și inimile supușilor Mei, staî instituțiunile pe care și le-a dat scumpa Noastră Românie la 1866, atunci când, plin de încredere și cu inima caldă am răspuns la chemarea ei.

„Mulțămesc din tot sufletul pentru noua și mișcătorea dovadă de iubire pe care Țara Mi-a dat-o.”

Revistă politică.

Afaceri interne. Pe cât de mare era zelul părinților patriei din tagma independentiștilor în combaterea cuotel statorite, când acăsta a ajuns mai întrăi în parlament, pe atât de tare s'au ricit vedînd, că nu vor puté isbuti. Parlamentul e mai gol, abia se ved câte 30—40 deputați în sala desbaterilor.

Guvernul este îngrijat de sôrtea fétului celui mai tinér, a cuotel, căci prevede, că aceea în Austria nu va fi aprobată până la începutul anului venitoriu, de aceea prim-ministrul Széll s'a dus la Viena spre a se înțelege, ce ar mai fi de făcut. Nu se scie înse cu ce rezultat s'a întors.

Sérbiî din Croația au adresat dietei provinciale din Agram o petiție provădută cu 3000 subscrieri. În acăsta Sérbiî cer de la dietă, ca numele sêrbesc să fie recunoscut de nume național și biserica lor să se numescă sêrbescă ortodoxă. Folosirea alfabetului cirilic să fie

egal îndreptătită cu alfabetul latin. Să se modifice în mod favorabil pentru școlile populare legea de la 1888. Bisericiî sêrbesci să i-se dea ajutoari mai mare ca în trecut și în fine ca raporturile dintre confesiuni să se reguleze pe basa egalei îndreptății. Pentru sprijinirea efectivă a mișcării sêrbesci din partea fruntașilor sêrbi s'a conchemat o adunare pe 14 Decembre.

Austria. Încercările de împăcare, ce s'au fost pornit în Reichsrath au rămas fără rezultat. Ca să înceteze obstrucțiunea a pășit la mijloc însuși presidentul camerei austriace. El a fost propus pentru împăcarea Cehilor și Nemților următoarele condițiuni. Reichsrathul să alegă în decurs de opt zile o comisiune parlamentară, carea ar fi avut menirea să examineze toate proiectele referitoare la raporturile de limbă și naționale. Comisiunea acăsta apoi în decurs de 6 săptămăni să facă un proiect de lege corăspundător, despre care să facă raport Reichsrathului. Dacă înse comisiunea și parlamentul nu ar rezolva problema în decurs de 4 luni, să fie îndatorat ministrul de justiție, ca prin ordonanțe speciale să câștige valôre pe sama limbii cehe de stat în provinciile locuite de Cehi. Din partea Cehilor, la cas când propunerea ar fi fost primită, se recerea să înceteze cu obstrucțiunea.

Propunerea înse nu a fost primită și așa Cehii vor continua cu obstrucțiunea. Sînt mulți, cari zic, că ei vor face-o acăsta și cu privire la pact și cuotă, pe când în fine alții sînt de părere, că ei nu vor face obstrucție, căci și așa pactul și cuota vor căde la a două cetire.

Dacă se va adeveri, că Cehii vor să continue cu obstrucțiunea și cu privire la cuotă și pact, atunci guvernul actual neputînd să guverneze cu ajutorul Ș-lui 14, conform promisiunei date, va trebui să-și dea abzicerea și atunci cuota va statori-o érá-și Monarchul pe timp de un an.

Transvaal. Anglezii suferiseră până acuma trei perderi, fie și particulare, două pe câmpul de luptă din ost și una pe cel din vest. În acestea trei lupte 3500 soldați anglezii au devenit prinșonierii Burilor. La aceste trei în zilele din urmă s'a mai adaus o a patra ciocnire cu reușită nefavorabilă pentru ei. E vorbă despre înfrângerea generalului englez Gatacre la Stornberg în țara Cap. Gatacre fusese trimis aicia ca să sufôce răscolă Holandezilor din părțile acestea. Cu o armată de 4 miî ómeni plecă el spre nord, ca, după ce ar fi despresurat orașul Kimberley, să se unescă cu armata staționată aci și împreună să plece în contra capitalei republicei de Oranje. Pe drum înse a fost atacat de o trupă de Oranjenii cu mult mai mică. Generalul Gatacre a trebuit să se retragă lăsând pe câmpul de luptă mai mulți ofițeri morți și în mâinile Oranjenilor vre o 600 prinșonierii. Atăta ne conced și ziarele engleze.

Invingerea acesta a Oranjenilor e de mare însemnatate pentru aliații Buri-Oranjeni și asta nu într'atâta pentru numărul prinsonerilor, cât mai mult pentru câștigul moral ce-l au dintr'însa. Căci Holandezii, cari și până acuma au trecut pe partea Burilor, vădând reușitele acestora vor trece în massă în tabărele lor și în modul acesta vor îngreuna poziția Anglezilor în țara Cap.

Chiar și pentru starea actuală a Incurrilor se recer 100 miș soldați Anglezi, ca să țină pept cu Buri.

Aspectul câmpurilor de luptă din vest și est e ca și mai înainte, Buri și tîn asediate orașele principale. Ceva nou totuși este. A nune din 1 Decembrie armata strimtorată în Ladysmith capătă proviziunea numai pe jumătate, ér prețul articilor de trai s'a urcat în mod înspălmîntător.

Tôte invingerile de până acum ale Burilor nu sint de cât particulare. Au fost înse de ajuns și acelea, ca numele Burilor să fie stimat. Ei o mână de ómeni să porțe război și încă cu succes mai bine de două luni cu una dintre cele mai mari puteri. Ei au dovedit, că iubesc libertatea și o sciú apéra și asta ne îndreptătesce să conchidem, că chiar și când războiul s'ar termina cu invingerea Anglezilor, ei totuși supuși Angliei nu vor fi nici o dată.

Correspondințe.

Rodna nouă 16/XI — 1899.

Conferința preoților gr. cat. din vicariatul Rodnei.¹⁾

În conformitate cu regulamentul diecesan și în urma cerculariului oficiului vicarial foraneu epp. din 19 Octobrie a. c. Nr 633, a fost convocată și ast an conferința preoțescă din acest tract, în parochia Feldru.

După terminarea serviciului divin și predica ținută de Ieronim Slavoca preot în Ilva mare, urméză punctul al doilea al programei: deschiderea conferinței prin invocarea Spiritului sfînt și vorbirea alésă a Iubitului nostru vicariu Dr Ioan Pop, despre folosul și scopul conferințelor în genere și în specie despre gravitatea și importanța obiectelor conferinței de azi. Prezenți au fost 22 preoți din 36 din vicariat.

Al treilea punct a programei: luarea unei hotărîri în cauza autonomiei provinciei noastre mitropolitane.

La acest punct vicariul nostru cu oratoria-I cunoscută, dar și în cunoștința de cauză, a spus în o lumină clară, că ce însemnă autonomia, cum și cu ce greutăți s'a câștigat, cari sint folósele ei, și cum se intenționează și lucră a se perde prin o contopire cu rom. cat., acesta, în sensul proiectului de regulare a autonomiei catolicilor de rital latin și grec. Aceste deslușiri ascultate cu mare încordare de toți și în specie de poporeni din parochia Feldru, au umplut sufletele tuturor de juste îngrijiri și de decisiuni bărbătesci. S'au făcut propuneri

unanime din partea subscribului, pe cum și din a preoților G. Domide, I. Dologa și vprotop. Caudale, și s'a decis: a apéra și sustiné întregă, neclătita și neștirbită inmunitatea, independența și autonomia provinciei mitropolitane gr. cat. Și spre a se da ocaziune întregii bisericii (tuturor credincioșilor) de a se pronunța, s'a exprimat dorința tuturor de a se mijloci convocarea de sinod diecesan, și până atunci s'a decis, ca să fie conchiemat un sinod mixt vicarial în timpul cel mai scurt, spre a se pronunța unanim și preoțimea și laicii din vicariatul întreg, ca așa să nu se zică, că numai preoțimea e pentru, ér laicii dór ar fi indiferenți, ceea ce de sigur va produce o satisfacție generală. La acel sinod mixt vicarial fie care parochia își va trimite delegații sêi laici pe lângă preotul propriu.

Causa cu subsidiul preoțesc fiind la punctul al 4-lea a programei încă a fost de o însemnatate mare, pentru că din cele espuse de vicariul nostru și cunoscute și de noi de preoți, s'a constatat o rea voință față de preoții români. Dar și concludusul nostru unanim încă cred, că e demn și a nune:

Conferința cu regret trebuie să se exprime despre părinții patriei, cari numai la greutăți ne sciú afla, dar când e vorba ca barém o parte minimă a multelor dări a noastre și a poporului nostru să o împartă și cu noi, atunci ne cern ca grăul prin multe site, și ajutorul cu care se fălesc, că ajută ca o recompensă justă pe preoții români, este chiar o batjocură a secului, de óre ce și un schimbător de șine de la căile ferate la anumită vreme capătă mai bine onorariu de serviciu, de cât noi. Decî considerând nu numai micimea ajutoriului, ci disprețul și neîncrederea ce prin forma și modul împărțirii și a condițiunii cum se dă, prin ce în Episcopii și ordinariatele noastre nu mai au încredere guvernele câte se succedă, noi alipindune și de aci cu încredere de capii nostri bisericesci, sêracl cum sîntem, fără de alt ajutor de cât de la Dumnezeu și de la tária brațelor noastre, de și avem drept de a cere ajutorul, declarăm solemn că nici unul din noi nu voiesce a mai reflecta la el pe viitoriu, de cât dacă se va împărți prin ordinariatele noastre diecesane, față de cari voim a și cuita sumele, ce ni se vor împărți.

Fie care din cei prezenți a mai declarat pe onóra sa observarea acestui conclud.

Venind acum la punctul al 5-lea al programei, la esecutarea otărîrii luate în ultima conferință: subvenționarea bisericilor din venite și alte ajutóre de la comune și în specie în ținutul nostru a fostei granițe prin votarea de cote anuale etc. din fondurile de păduri, și a conlucra din rêsputeri spre acest scop prin comune. Spre a fi lucrarea mai cu succes s'a decis ca acest obiect să se pună pe tapet și în sinodul vicarial mixt convocând.

Punctul al 6-lea a fost cetirea unei disertatiuni impusă de conferința din trecut: *Preotul ca păstorii sufletesc și inviațiuni pentru păstorii sufletesc față de credincioșii bolnavi, din punct de vedere pastoral, moral, medicinal și higienic*, prin preotul din Rodna nouă P. Grapini.

Disertatiunea a fost ascultată cu mare atențiune, ér conferința a decis unanim a se exprima laudă protocolară disertantului pentru

lucrarea așa aménunțită a acestei teme practice din tóte punctele de vedere, esprimând conferința dorința de a se publica întregă disertatiunea în fóia biser. „Unirea“, spre a o avé și alții ca îndrumare. Ba unii au dorit ca disertantele să o tipărescă și apoi preoții o vor cumpéra.

Tot pentru sinodul mixt s'a rezervat și punctul al 7-lea al programei: „afiarea de mijlóce pentru augmentarea fondurilor școlastice“.

S'a decis la p. 8. trimiterea unei adrese către vicarii, și protopopii diecesei noastre, spre a se înțelege și pregăti terenul pentru înființarea unui orfanotrofiu pe lângă episcopia din Gherla.

Tot așa s'a decis la p. 9. ca să se compună istoricul fie cărei parochii până la proxima conferință.

În fine la p. 10: „propuneri“, s'a primit de conferință unanim ca conclud: proiectul de conclud a subscribului referitor la aceea, că ținerea sêrbătorilor forali să se observe strict și încă așa, că să se reîmprospeteze prin Ordinariu în diecesă numărul și numele sêrbătorilor prin circulariu, ca ast fel prin uniformitate și solidaritate, să se întărescă credința și pietatea în popor. Și ca o consecință din acesta s'a primit și decis, că: statorită respective regulată fiind asta, Ordinariul nostru Escel. Sa Domnul Episcop, cu provocare la legea pozitivă „despre respectarea convingerilor religioase . . .“ să lucre la guvern, ca credincioșii gr. cat. a diecesei să nu fie citați nici ca inculți, nici ca martori etc. în zilele de sêrbătoare, nici la judecatorie, nici la cele administrative, după cum vedem, că se respectă zilele de sêrbători a celor recipiați.

Al treilea proiect de conclud, primit ca conclud cu unanimitate, a fost pretensiunea justă a clerului din vicariat de a primi în fie care an rațiociniul detaliate de la Ven. Ordinariat diecesan despre starea deosebitelor fonduri diecesane, la cari contribue preoțimea și încă după norma rațiunii, ce o dau diversele instituite de păstrare, spre a fi orientati nu numai despre modul cum sînt asigurate și manipulate, ci ca să vedem cum cresc, câți, cari și cu cât se ajută veduvele și orfanii de preoți, ba dacă va fi lipsă, să mai aflăm mod cum să le mai înmulțim acelea în folosul nostru propriu, spre a nu ajunge familii preoțesci la proletarie.

Cu regret a fost împrejurarea, că 14 preoți din vicariat nu au luat parte la conferință. Scim că 3 din aceștia sînt bêtărni și morbulenți, că de mulți ani servesc în cura animarum și le cunoscem neputința fizică, cu tóte acestea în sensul regulamentului s'au escusat, și li s'a recunoscut de basată scusa, fiind bărbați demni; și dintre cei mai tineri au fost unii, cari s'au escusat, căci pedeci neașteptate pot întreveni și în familie ca și în parochia fie căru. Câți va înse din cei mai tineri, nici nu și-au escusat ne-participarea, și pentru aceștia s'a decis, ca să se prezinte la oficiul vicarial și apoi să li se împărtășescă tóte concludusele acestei conferințe.

Resultatul moral a acestei conferințe conduse cu atâta tact, dar și de o valóre mare, și debaterile atît de obiective a încântat pe fie care dintre noi, cum și dintre ascultători, în fruntea cărora din partea po-

¹⁾ Din lipsa de spaț coréspondința acesta a trébuit să rămână până acum.

litică, ca delegat, a fost Spectatul dl jude adm. G. Vertic, apoi membrii primăriei din Feldru și alți onorațiori.

Demnă de laudă e primăria acelei comune, carea împreună cu preotul locului s'au îngrijit de buna incuartaire a tuturor preoților, ér sacrificiul material adus de preotul local dl Costantin Pop prin ospéțul dat din al său tuturor și servit cu totă dragostea, Dumnezeu il răsplătescă.

Locul conferinței viitoare s'a statorit comuna Ilva-mare.

P. Grapini
preot gr. cat.

X — 7 Dec. 1899.

Onorată Redacțiune!

Basându-mă pe țiuța DV. din trecut, nu mă îndofesc. că veți da loc în „Unirea” și următoarelor mele șiruri:

În jurul unei idei!

Voné Vē adresez aceste șire scumpul confrății, preoții archidieceșani! Am trecut peste sinodul, plin de momente mărețe. Stăm acum pe pragul anului jubilar. Acest an vestit mi-a sugerat o idee. S'o spun? De ași sci, că glasul meu nu va fi al „celui ce strigă în pustie”! Dar mi-am zis: cutéză fiul Sionului!

Nu vē înfricați, că nu cer jertfe noué. Nu! ci numai să schimbăm destinația celor vechi.

Avem și noi Români, ca lumea, obiceiul de a felicita rude și amici de „anul nou”. Esigur, că și noi preoții am jertfit și jertfăm acestul obicei, unul atâta, ér altul atâta.

Dar veniți și de „anul nou” 1900 să ne premenim nișel cu alte hațue. Micile sume, ce le-am dat altă dată pe bilete, porto etc. cu „an nou fericit”, de aci înainte să nu le mai dăm, ci să le întorcem în favorul „Fondului de salarisare a preoților archidieceșani.” Îmi ziceți pôte, că vreați să glumesc? Nu! Pentru Dumnezeu nu!

Priviți numai schematicismul archidieceșan și veți afla pe urmă la conspectul sumar din 1896, că avem în archidieceșă 762 preoți seculari.

Să socotim pe fie care numai cu 50 cr. la an, și vom avé suma de 381 fl. v. a. — nu glumă.

Apoi barém la acésta să nu putem câștiga fie care din noi și pe câte un credincios inteligent? Încă 762 laici binevoitori cu câte 50 cr.

La olakță écă pe an am puté avé 762 fl. v. a.

Acésta repetată în 10 ani următori ar da 7,620 fl. fără interese.

Deci nu jertfe noué! Aid să vedem, ce am puté face noi pentru noi! Antecesorii nostri dinainte cu 200 ani au dat pentru școli etc. 15 mil. Eă, fiind în viață la 1 Ian. 1900, voiți speda casei centrale archidieceșane pentru fondul de salarisare numit 4 fl. v. a. zi patru floreni val. austr., dacă numai trei zecl inși mi s'ar alătura. La revedere!

Delegatul.

Invitare la abonament.

Apropiându-se capetul anului, venim a ruga pe Onorații nostri abonenti, să binevoéscă a-și aduce a minte și de noi, și cei ce sînt în restanță cu abonamentul, să facă bine a ni-l trimite.

Tipărirea și edarea foii costéză multe spese, pe cari trebuie să le plătim numai de cât; pe când o parte mare a prețului de abonament, de pe mai mulți ani, îl avem pe a fară, încă neplătit.

Deci, rugăm cu insiștință pe Onorații și binevoitorii nostri cetitori, să grăbescă cu achitarea abonamentelor restante, pentru ca și noi să putem urma obligamentelor noastre.

ADMINISTRAȚIA.

Noutăți.

Din Archidieceșă. Escel. Sa Mitropolitul nostru astăzi în 16 Dec. a conferit ordurile subdiaconatului și diaconatului clericilor absoluți Petru Cristea, Ioan Staicu, Nic. Galea și Augustin Trif, ér poimăue (sərbătorea s. Nicolae) il va ordina întru preoți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. În numele curatoratului bisericesc din loc pe cum și a întreg poporului credincios, subscrisul aduc cele mai căldurose mulțămite venerabilului bătrân Georgiu Murșan, carele din bunul câștigat întru sudorea tețel sale a binevoit a dărui 100 fl. pentru renovarea s. bisericii din loc. pe cum și fiulul său spectatului Domn Vasiliu Murșan not. pens., care tot pentru acel scop a dărui o cruce frumoasă în preț de 20 fl. Bunul Dumnezeu să le răsplătescă aceste frumoșe fapte creștinesci vrednice de imitat. Demetriu Murșan cooperator parochial în Chechiș. — Ana Socol din Oroiu de câmpie a procurat pe sama s. bisericii o evanghelie în preț de 12 fl. 50 cr. Dumnezeu scriindu-i numele în cartea vieții, fapta bună să i-o răsplătescă după merit. Nicolau P. Hârșan preot.

Din diecesa de Lugos. În timpul din urmă au fost numiți: Dr Danil Fereza notariu consistorial, Dr Iacob Radu vice-notar și arhivar. Vasile Tăran paroch în Petromani. — Mihail Jivanca, admin. paroch. în Serb-Cianad. și Aviron Balomiri admin. paroch. în Balomir.

Renta școlilor din Brașov. Guvernul unguresc, după cum scrie „Fővárosi Tudositó”, în urma întervenirii contelui Goluchovski și cu învoirea M. Sale Monarchului, a încuviințat, ca gimnasiul român din Brașov să priméscă din România renta ce i-se cuvine.

O nouă volnicie. Ministrul de instrucție Wlassics a nimicit alegerea de director la gimnasiul român din Nășeud a dlui Virgil Șotropa, pe cum și votarea stipendiilor noué și vechi.

Inginer nou. Domnul Ilie Dopp inginer de comasare autorizat și-a deschis cancelarie proprie în Sibiu strada Oenei (Burgergasse: Nr 9.) Dl Dopp a lucrat un timp îndelungat în cancelaria dlui ingineriu Tilea și e ast fel cunoscut în multe părți. Tot Dsa a publicat și un folositoriu îndreptariu în cauza comasărilor. Il recomandăm cetitorilor nostri.

Carte nouă. Dl prof. Ioan Raț a edat și în broșură separată studiul dsale despre: *Viața și operele lui Andreiu Murșan*, apărut în fôea noastră. Lucrarea se estinde pe 11 côle tipar.

Avis. Din prilejul apropiatelor sərbătóri Direcțiunea postelor ne recercă să avisăm pe cetitorii nostri să dele totă atențiunea pachetelor, ce spedéză de Crăciun și Anul nou. Se recomandă, mai cu samă pachetarea în lădițe, în corfe ori în pânză. Hărtia de comun se strică. Sigilarea să se facă cu cêră bună. Adresele să se scrie pe însuși embalajul, eventual pe o tăbliță de lemn ori carton tare și să se lege de pachet cu spargă ori cu drot. Pe adresă să se indice și locuința, și se recomandă ca chiar și în pachet să se pună adresa pentru ca în cas când s'ar rupe adresa, s'ar pierde ori murdări, să se pôtă face totuși inmanuarea.

Valuta nouă. De la 1 Ian. n. 1900 va intra în vigore noua valută în corône, și de la ziua acésta începând tôte spedițiile de bani, plățiri ori incassări vor trebui făcute numai în acésta valută. Baniul cel vechi rămân și pe mal de parte, de asemenea și multe din tipăriturile de la postă și alte oficii publice, cu tôte acestea va trebui să se corégă cu c. pentru corône și f. pentru fileri. Ori ce asignațiuni de bani adresate în floreni și val. austr. vor fi rêsprinse.

Concurs. Ordinariatul de Lugos deschide concurs cu terminul de 28 crt. pentru ocuparea parochiei Icloda, distr. Ciacovei. Emolumentele sînt: din fondul religionar 301 fl. casă parochială și grădină, 3 jug. arător și finaț și stola îndatinată. — Pentru ocuparea stațiunii cantor-docentale din Visag, distr. Vermeș, se escrie concurs până la 31 Dec. n. Emolumentele sînt 97 fl. de la comuna bisericescă, 15 fl. din cassa bisericii, 155 fl. de la stat, cuartir, lemne, folosul alor 2 jug. 6 fl. pașal scripturistici și 5 fl. spese de călătorie la adunarea generală a Reuniunii învătătorilor.

Foi pedagogice. De la 1 Ianuar n. vor apăre de o dată doné foi pedagogice noué, una la Caransebeș ca organ al Reuniunii învătătorilor de acolo, și alta la Sibiu, sub direcția personală a Dlui Dr Petru Span. Le dorim viață lungă!

Constituție. Societatea română academică social-literară „Carmen Sylva”, din Graz și-a constituit comitetul pentru anul administrativ 1899/900 pe cum urméză: Președinte: Valeriu Popescu stud. med.; Secretar: Pompeiu Fărcașiu stud. fil.; Casar și bibliotecar: Ioan I. Fometescu stud. med. — Societatea de lectură „Ioan Popasu” a tinerimii studiosă de la Institutul teologic-pedagogic gr. or. rom. din diecesa Caransebeșului, s'a constituit pe anul de gestiune 1899/900, pe cum urméză: Președinte: Dr Petru Barbu profesor; vice-președinte: Ioan Mităr cleric de cursul al III.; notariu I.: Ioan Coșariu cleric de cursul al III.; notariu: George Bălțean pedagog cursul al IV.; controlor: Toma Suru pedagog cursul al IV.; bibliotecar: Vasile Ușonescu cleric cursul al II.; vice-bibliotecar: Iosif Badescu pedagog cursul al III.; redactor al foii „Progresul”: vice-președintele. Membrii de comitet: Romul Jurchescu cleric cursul al III.; Alexandru Ioanovici cleric cursul al III.; Marian Groza cleric cursul al II.; Sotozar Mutășcu cleric cursul al II.; Simeon Bartolomei cleric cursul I.; Petru Budeșcu cleric cursul I.; Vasile Brășovan pedagog cursul al IV.; Petru Buzera pedagog cursul al III.; Romul Itel pedagog cursul al II.; Iosif Stoica pedagog cursul I.

† Necrolog. Georgiu Butnariu preot gr. cat. în Brătălău a repausat în 4 Decembrie 1899 în etate de 38 ani în al 15-lea an al preoției.

Ioan Tolan preot gr. cat. în Tirimia mică a repausat la 6 crt. în etate de 86 ani în al 63-lea an al preoției.

În veci amintirea lor!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Viața și operele lui
Andrei Murășan.

(Fine.)

Tit Maiorescu în critica intitulată: În lături! carea întrăgă este o înverșunată polemică contra lui Ar. Densusăan, spune că numai Resunetul are valoare.

„Acastă poezie — zice el — arată un simțemint patriotic adevărat, a venit în momentul unei mari agitări a spiritelor, a fost din întâmplare singură, care a dat expresie acelei agitări în acel moment (1848) și astfel a devenit populară și a rămas cunoscută de totă lumea română. — Așa de adincă era pe atunci mișcarea sufletescă a poporului, în cât nu putea să fie stăpînită în marginile obișnuite, ci pe cum s'a reversat în acțiunii istorice neobișnuite, a căutat să se exprime și în ore care forme estetice ale emoțiunii, în poezie și în cântare. Cântarea era o trebuință neapărată a situației și pentru cântare se cerea și poezie. La Resunet s'a adoptat în dată o melodie cunoscută și astăzi, melodie deplorabilă, lăncedă, nepotrivită cu textul, dovadă de puținul gust musical al epocii, — dar pe atunci nu era vorbă de gust, ci de o impulsie iresistibilă spre manifestare cu ori ce preț și în ori ce împrejurări.“¹⁾

Apoi mai adauge, că pe cum s'a ridicat la 1840 Nicolae Becker prin poezia: Reinlied, și mai târziu pe timpul ultimului reșbel germano-francez Maximilian Schneckenburger prin poezia: Die Wacht am Rhein, așa s'a ridicat și Andrei Murășan singur prin această poezie, și pe cum la acești doi poeți germani cele alalte poezii nu valoroză nimic, așa și ale lui Murășan „tote dar tote, fără excepțiune“ n'au nici o valoare.

Spre a documenta această citază 37 de strofe din vre o 14 poezii, și pe cum zice, ar mai pute cita încă și din altele!

Am pute zice, că și G. Bogdan Duică încă judecă poezia lui Murășan pe calapodul lui Maiorescu. În tocmai ca Maiorescu, și dînsul excepționează critica lui Ar. Densusăan făcută asupra poeziilor lui Murășan, și nîsuesce a arăta, că Murășan în cele trei perioade nu a produs nimic genial a fară de Resunet.

O mică resumare va arăta deplin modul de aprețiere a lui Duică:

Înainte de Resunet Murășan nu are nimic statornic, nici o vedere nouă, proprie, neșovăitoare. E neliniștit, „pentru că nu este în stare să scotă nici o credință firmă din studiul trecutului și al presintului și pentru că nu poate presimți nimic din întâmplările cele mai apropiate; stă în fața necunoscutului și e foarte natural, să fie sbuciumat de îndoiele și de grijă.“ Vederile poetului se schimbă ușor; în poeziile sale nu aflăm convingere și încredere firmă. Prin urmare Murășan cu vederile sale nestatornice n'a fost în stare să dea poporului român ideale statornice și clare.

Resunetul l-a stors poetului tot ce a avut în el poetic. Dar și această poezie mai mult e meritul mișcărilor, de cât al poetului: nu Murășan ni-a dat nouă Resunetul, ci

mișcărilor noastre i l-au dat lui. Resunetul este „o surprindere între poeziile lui, o columnă pe nisce ruine, un palm în pustiū, un cedru în un păle de fagi.“

După Resunet poezia lui Murășan prepară din pagină în pagină desilusiunii neîntrerupte. Poeziile sale ce vor urma de aci în colo nu se vor deosebi întrun nimic de scrierile sale de până aci, în tote „găsessei aceeași concepție comună, aceleași forme fără de gust, aceleași repetiții secl, aceeași arbitrară legătură de idei.“

Apoi Duică vrea, să arete, că Murășan nu este poet de geniū, el este un om, „care prin cugetarea sa nu s'a ridicat nici cu un deget măcar peste contemporanii săi“; că n'are studii clasice temeinice, că n'are limbă și tehnică alésă și în urmă că n'are gust și simț pentru frumșetele poetice, ceea ce vre să documenteze prin traducerile poetului din literatura germană, despre cari zice, că „nu au nici o valoare.“²⁾

De la început și până în capet se resimte în critica lui Duică influința lui Maiorescu. Și la unul, și la altul dintre tote poeziile poetului singur Resunetul are valoare poetică, ér cele alalte poezii nu sînt de nici un preț.

Este înase o deosebire între Duică și Maiorescu. A nume Maiorescu de și citază din poeziile lui Murășan o mulțime de strofe rele, totuși nu arată, nu lămuresce, de ce acele sînt rele și nu-l plac, cu tote, că de la unul, care vre să adrobescă în Murășan pe poetul, credem, că atăta ori cine poate pretinde, mai ales atunci, când între poeziile citate de Maiorescu sînt și de acelea, cari la ori ce poet român numai onóre ar pute face, pe cum sînt: Glasul unui Român, 15 Mai 1848 și Omul frumos. Duică vre, să fie conscientios, de aceea nîsuesce a proba cu tot felul de argumente ceea ce zice.

Felul acesta de critică a lui Maiorescu și Duică însemnă, a fi — ca să nu zicem nedrept — prea riguros în judecarea unui poet. E drept, că Resunetul este poezia cea mai culminantă a lui Murășan, dar apoi liniștit putem zice, că nici cele alalte nu sînt lipsite de talent și frumșete poetice, de sentimente profunde, de idei adînci, de părți sublime și succese și de entusiasm învăpăiat. Nu numai în Resunet, dar și în cele alalte poezii ale lui Murășan se resimte în dată puterea, arta și talentul, trebuie numai să albă omul pentru această gust și inimă simțitoare.

Ar. Densusăan, căruia este adresată critica lui Maiorescu, n'a negles a-l răspunde în una din „scrisorile“ sale sub titlul: Glorii de a fiș, din care reproducem și noi partea cu răspunsul referitor la aprețierea lui Murășan:

„Maiorescu nu este făcut din element, ca să pótă gusta poezia înaltă, seriósă, în care bate un puls puternic, care se ocupă cu durerile și aspirațiunile înalte ale timpurilor și popórelor. — Lui Maiorescu nu-l trebuie în poezie, de cât „sentimente și pasiuni“, sub cari dînsul înțelege cu deosebire pe cele de amor și cel mult de ură și dispreț al lumii. Pentru aceea nici nu permite să se cultive în cercul său, de cât miolăituri de amor și văerările de disgust și dispreț

al lumii. — Maiorescu are predilecțiune pentru poezia efemeiată, decoltată, transparentă și istorică, care gidăle și enervază. Pentru aceea vedem, că dînsul dintre poeziile lui Murășan se interesază mai numai de cele de amor, cari se înțelege n'au să-l placă, căci nu gidălesc, fiind că Murășan era făcut din alt element. Pentru poezia înaltă, ca s'o guste cine va, îi trebuie suflet idealist, fantazie vie, inimă ferbinte, pătunsă de multe sentimente; numai atunci pótă să înțelegă durerile și aspirațiunile, cari agită inimile popórelor, cari sînt idealele mari ale luptelor omenesci. Sufletele, cari nu se aprind, de cât numai prin materie și pentru materie, nu înțeleg, nu pot gusta această poezie.“³⁾

Din răspunsul acesta se potrivește multe și la aprețierea lui Duică; deci servescă tot o dată drept reflecșiune și la aprețierea sa. Ér cât e pentru părerea lui Duică asupra traducerilor lui Murășan, alăturându-ne la Branisce, deja ni-am dat părerea, că Murășan la traducerile sale n'a avut în vedere arta ca atare, ci mai mult tendința de a traduce poezii potrivite cu spiritul timpului.

La excepționarea lui Murășan în privința varietății de idei, noi vom răspunde cu Aron Densusăan:

„Este adevărat că Murășan nu poșede o mare varietate de idei, să nu se pórdă înse din vedere, că subiectele lui încă nu sînt variate, sînt patria, libertatea, unirea și virtutea. În jurul acestora se învîrtesc poeziile lui cele mai bune.“⁴⁾

Apoi mai adaugem, că Murășan a fost într'adevăr un mare talent poetic, numai cât, acest talent nu s'a putut desvolta în voea și în mersul lui firesc. Poetul este legat prin împrejurări atât înainte, cât și după 1848, și așa el nu și-a putut exprima dorințele și sentimentele sale, așa pe cum el le avea. El era în oficiū străin, de stat, și nu putea ca prin poeziile sale să atragă asupra-și mânia superiorilor săi. Și așa în urma Resunetului din 1848 încă îl desituesc din postul său de profesor, și ajungea aproape în prinsóre, dacă la îndemnul lui Bariș nu fugea cu acesta la Ploesci. Ér el trebuia să se susțină dimpreună cu familia. Că de multe ori își încă sentimentele sale naționale, apare din coloritul cel înăbușit al celor mai multe poezii, din cari numai prin alegorie poșsci ce a voit să zică. Ba și atunci încă se feresce de a irita organele superioare asupra sa, și numai unele poezii publicate le subscie, de celea mai multe ori înse sau folosește numai câte va litere ori semne, sau se ascunde sub diferite pseudonime.⁵⁾ Deci nu s'a putut desvolta din cauza împrejurărilor triste și nefavorabile, dar este incontestabil talentul său poetic.

Cât e pentru limba poeziilor lui Murășan, concedem, că nu este așa de înflorită ca limba lui Alecsandri, dar este mai alésă și mai curată de cât a aceluia.

Din când în când aflăm și unele latinisme la Murășan, ca d. e. aratru, crepuscul,

¹⁾ Cercetări Literare; vol. II. pag. 457—458.

²⁾ Cercetări Literare; vol. I. pag. 141.

³⁾ Literile, semnele și pseudonimele sub care scrie Murășan sînt: A. M.; a. m. . . . nu; * * * un român; Urziceanul; Albion; Eremitul din Carpați.

¹⁾ Critice; vol. II. pag. 226.

⁴⁾ G. B. Duică: Revistă literară. Art. XIX. Tribuna 1885 Nr. 179.

deculcă, impulpă, lucóre, procelă, propină, vult ș. a., cu toate acestea limba sa poetică este cea mai românească.

E drept, că în unele poezii, mai ales în celea de pe la început, limba sa este simplă, plină de expresiuni căutate; e drept, că în unele poezii nu aflăm o limbă mai avântată: acesta înseamnă este numai pe la început.

Când lira sa se întorce la poezii cu obiect patriotic, național, de o dată i-se metamorfozează și limba și stilul; simțim, că se împreună cu o versificațiune ușoară, môle și abundanță în harmonia ritmurilor și rimelor; simțim trecerea la o limbă cu sbor poetic, plină de putere și însuflețire.

Limba odelor sale, ca limba baladelor lui Bolintinean, este sublimă și energică, pe cum sînt și înseși obiectele lor.

Asemenea și stilul este îndesat, „plin și corect“.

Peste tot Murășan în limbă și în stil este mai puțin influențat de limbile străine, de cât ori și care altul dintre poezii de pe timpul său.

Și dacă totuși a fost în limbă și stilul acesta ceva, ce n'a plăcut lui Maiorescu, și lui Duică, aceea e de tot subiectiv, părerea noastră înseamnă este, că poezia lui Murășan strălucesce atât în fond, cât și în formă prin un spirit adevărat românesc.

Murășan este unul dintre cei mai escelenți poezii români, la care aflăm poezii de amor, poezii patriotice, satirice, filosofice și narrative sau povești.

Murășan nu se distinge prin poeziile de amor, nici prin cele narrative, ci prin oda națională. Mai mare ni-se arată Murășan în odă. „El este adevăratul ei creator în literatura română — zice Densușan —, și nime n'a mai produs până acum ceva, ce s'ar pute asemîna cu odele lui Murășan.“¹⁾

El nu este poetul unei provincii, ci el este poetul tuturor Românilor din patru unghiuri.

„Nimic însemnat nu se petrece unde va la Români — zice Densușan —, ce să nu pună în vibrație cordele lirei sale. El este prin escelență poetul aspirațiilor, al idealului tuturor Românilor. — Murășan a știut prin puterea sufletului său, să cristaliceze ideile și dorințele, eari până aici rătașia în conștiința, în sentimentul nostru fără ca să-și potă afla organul chemat să le exprime, să le consacre prin farmecul și puterea imaginației; el a deschis rostul și a vorbit din inimă tuturor Românilor și din toate unghiurile, căci inima lui nu era închisă între delurile unui ținut și noi toți am început a cânta și a ne înălța inimile cu el. Aici zace puterea lui, prin această s'a impus el publicului. El știe, să împletască cu deosebită măiestrie faptele mari ale trecutului printre aspirațiile viitorului, și tocmai această dă poeziilor sale un deosebit farmec și gravitate.“²⁾

„Bardul nostru național era mai mult de cât un poet escelent — zice Iosif Vulcan, — el a fost geniul național, care prin cântările sale cele dulci și armonioase, a deschis inimile, a luminat spiritele Românilor, ca să simtă și să vadă, că au un viitor strălucit, a arătat calea sigură și dreaptă către feri-

cirea și mărirea națională . . . „uniți-vă în cuget, uniți-vă în simțiri!“³⁾

Pe cum foarte nimerit zice Eminescu:

Murășan scutură lanțul cu-a lui voce ruginită,
Rumpe corde de aramă cu-a lui mână amorțită,
Chiamă petra să învie ca și miticul poet,
Smulge munților durerea, braților destinul

Și bogat în sărăcia-i, ca un astru el apune,
Preot deșteptării noastre, semnelor vremii
profet.³⁾

*

Așa a trăit și lucrat Andrei Murășan. S'a însuflețit pentru tot ce a fost nobil și sublim. Dar mai virtuos pentru libertatea și pentru mărirea națiunii sale i-s'a aprins fiacra sufletului său. Prin escelență el a fost poetul națiunii. Ca atare prin operele sale a lăsat națiunii române o ereditate neprețuită, care, ca să zicem cu genialul liric roman, cu Horațiu, nu o va distruge nici seria anilor, nici fuga timpurilor.³⁾ Productele sale poetice sînt un monument mai durabil de cât metalul („aere perennius“), care de a pururi va lauda și vesti numele lui.

„In freta dum fluvii currant, dum montibus
umbrae
Lustrabant convexa, polus dum sidera pascet,
Semper honos nomenque tuum laudesque manebunt.“

Prof. Ioan Raț.

Burul van het Roer.

Istorisire de călătorie

de

Carol May.

(Continuare.)

Mă dusei, dară mai întâi intrai în chilia mea și luai la mine cuțitul și un revolver. Era bine, să fii intrarmat pentru ori ce întâmplare. Dacă am ajuns în chilie, observai spre mirarea mea cea mai mare, că scutul lui Sienconi lipsia. Eu însuși îl aninasem mai înainte de cină de părete. Virii armele în brîu și ieși în curte. Acolo ședeau Caferii și Otentoții la ospet.

Quimbo mă vedu venind, se scula de la foc, la care era cuprins cu o parte de mai mulți funți a mistretului, și se apropia la mine.

„Mynheer viu, o, o! Mynheer mînc carne din scrofă!“ îmi zise, rupse porția în două și mă imbiă cu o parte ținându-o cu degetele, de pe carii curgea unsorea.

„Ține-ți carnea! Unde e scutul, Quimbo?“

„Scut?“ întrebă. „Scut de Sienconi?“

„Firesce! A dispărut din chilia mea.“

„Scut sînt dus, sînt dus din chilie?“

O, o, Quimbo nu am scut! Quimbo am fi în chilie și am vedea scut atîrna de părete.“

„Când a fost acesta?“

„În dată, acum sînt fi în chilie. Quimbo am voi spune mynheer, că mynheer mînc împreună carne de la scrofă, dară mynheer nu sînt fi în chilie; numai scut încă sînt atîrna de părete.“

Asta firesce că era lucru șod. Dacă Quimbo nu știa, ce s'a ales cu scutul, atunci îmi cânta, să supun, că ore cine l-a furat. Dară cine să fie putut nutri un interes așa de straniu față cu trofeea aceea? Lăsai lucrul acesta de o cam dată intr'atîta și mă întorsei deja, să mă duc, ca să fac revista, când fără de veste îmi adusei a minte de Macololo Cempa.

„Cunosc pe Cempa?“ întrebai pe Quimbo.

„Cempa? Quimbo cunosc Cempa; Quimbo am grăi deja mare mult cu Cempa; Cempa nu sînt Macololo, că Macololo fac pe unsuros cu meal, și Cempa nu am meal pe pele.“

Asta îmi întări bănuela.

„Nu e aci Cempa?“ întrebai.

„Cempa nu sînt aci; Cempa sînt dus după casă și sînt veni apoi în staul.“

„Ce a cercat în staul?“

„Quimbo nu știu. Quimbo nu sînt fi în staul.“

„Și unde e acuma?“

„Cempa sînt încă în staul.“

Fusei deja astăzi în staul și șciam deci, că el avea o leșire și spre grădină. Mi-se părea a fi lucru suspect, că Cempa, care se da de un Macololo, fără ca să fie Macololo, pe cum îmi spunea servitoriul meu, își făcea acuma de lucru în staul, în vreme ce cei alaiți Caferii și Otentoți ședeau la ospet. De aceea mă hotărîi, să-l cerc, dară nu intrai în staul pe ușa din front, ci pașii de-a lungul frontului și mă dusei apoi la dosul staulului.

Voiam chiar, să pășesc în jurul colțului, când aușii din spre grădină nisce pași de tot neobișnuiți. Sunau, ca și cum două ori trei persoane ar cerca, să se depărteze încetinel de la casă. Cine putea, să fie? Ascultai o clipă mai cu luare a mințe și aușii sfărăia nădușită a unui cal. Asta era un lucru de tot suspect, și de aceea grăbiți cât se pot de fără de șgomot preste luncuță spre locul, de unde aușisem sfărăia.

În scurtă vreme vedu înaintea mea o masă întunecată, carea sosise deja la gard. Mă stîrcii și mă furișai până în apropierea nemijlocită a masei aceleia și deosebit un cal și pe un om, care chiar acuma voia, să deschidă o porțiță, carea era în gard, fără ca eu preste zi să o fi observat. Pe loc aflai, că copitele calului erau îmbrăcate în postav, ca ast fel să se ștîmpere sunetul pașilor, și tot asemenea aflai, că nările calului încă erau învălitate cu o pănură. Omul purta numai șurța obișnuită a Caferilor, și de pe frisura lui cea înaltă și șodă încă cunoscu în dată, că el era din vița această. Nu putea, să fie altul, fără numai Cempa.

Mă sculai în dosul lui, îl prinsei cu stînga de gât și cu dreapta îl lovi în căpățîna așa de tare, cât Caferul pe loc cădu la pămînt. Îi legaî mîinile cu șurța lui proprie și prințîndu-l de conciu îl tirii până în curte ducînd și calul de frîu.

Acolo se născu larmă mare, când sosii în lumina celor două focuri. Quimbo sări în picioare și privi în fața încătușatului.

„O, o, mynheer viu cu cal și am prinde om? Cine sînt om? O, o, om sînt Cempa, care nu sînt Macololo! Unde am scut mynheer Cempa? Ce am face Cempa cu cal și mynheer?“

Întru adevăr calul era calul meu. Caferul voise, să se furișeze întru ascuns cu el de pe farmă. Ce scop va fi avut ore furtul acesta de cal și fuga această de pe farmă?

Nu tirisem pe Cempa cu multă gingăsie, și mișcarea îl trezise. El își deschise ochii, dară pe loc îi închise din nou, a bună samă de rușine de situația, în care se vedea ajuns așa de pe neașteptate.

Poruncii, să se deslege pănura de pe picioarele calului acesta și, să se ducă ăra în staul, și în vreme se sevârșiră acestea, Quimbo la porunca mea a avut, să ducă pe Cempa în chilia mea. El se făcea încă și acuma mort și zăcea legat pe pămînt fără de a se mișca.

„Cempa sînt mort,“ zise Quimbo. „Am face Quimbo Cempa viu?“

Îi făcu un semn de aprobare. Servitoriul aprinse o aschie și o ținu lângă frisura mortului fățarit. Frisura început pe loc, să ardă pîrîind tare. Batjocorirea această a podobei lui celei mai prețioase firesce că vîrsă pe loc viață în membrele furului de cal. El sări în picioare, duse mîinile sale

¹⁾ Op. cit. pag. 189.

²⁾ Op. cit. pag. 140—141.

³⁾ Ios. Vulcan: Panteonul Român; pag. 12.

²⁾ Eminescu: Poezii; București 1884 pag. 197.

³⁾ Horațiu: Carm. III. 30.

încătușate la cap și începu, să urle, ca și cum ar atârna în țapă.

„Mynheer vęd, o, o, că mincinos Macololo sânt mort nu mai mult!” strigă Quimbo aranjând un răs, care-l deschise gura de la o ureche până la cealaltă.

„Bine! Pune aschia la o parte!” poruncii și mă îndreptai apoi către Cemba:

„Te voi întreba, și tu îmi vei răspunde. Dacă-mi vei spune o singură minciună, voi porunci, să ți-se ardă părul până la peie.”

Pe loc apucă Quimbo aschia din noț în mână.

„Frumos, bun, mynheer! O, o, Quimbo voi arde păr până la peie. Păr ard forțe, ard mult; în păr sânt mare ulei și mare unsore!”

„Cum te chemă?” începutul interrogatoriului.

„Cemba.”

„Bine; asta voi, să ți-o cred! Tu nu ești Macololo. De care vită te ții?”

El tăcea.

„Iute!”

„Cemba sânt Macololo!”

„Quimbo, adă aschia!”

Quimbo ascultă pe loc. Cemba întinse brațele înainte spre apărare și făcu o mutră plină de spalmă. Frisura și-o gătise în un șir de ani, ea avea pentru el un preț cu mult mai mare, de cât să o aducă din noț în primejdie.

„Cemba vreți zice adevăr! Cemba sânt — sânt — sânt — —”

„Zulu!” îi ajutai, să sară preste pedecă.

„Zulu!” aprobă el privind cu spalmă la aschia aprinsă.

„Tu ești un ostaș al lui Sicucuni?”

„Mynheer știu tot; Cemba zic da!”

„Ești știu toate. Sicucuni te-a trimis aci?”

„Sicucuni trimit pe mine la Bur?”

„De ce?”

„Cemba vęd și aud, ce Bur vorbesc cu Bur.”

„Ai spionat și apoi ai dat lui Sicucuni toate de scire?”

„Mynheer las Cemba păr, și Cemba spun tot de Sicucuni. Sicucuni leau sânge, leau viață. Era Somi stut bun.”

„Dacă vei istorisi toate așa, pe cum s'au întâmplat, atunci nu se va întâmpla nimica părului tău.”

„Quimbo pun la o parte foel!”

Quimbo la un semn al meu îi făcu pe voe și puse aschia la o parte.

„Acum istorisește!”

„Sicucuni știu, că mynheer Uys sânt căpetenie de Bur și viu mare mult la mynheer Ian și trimit apoi sol, ca să aud, ce Cemba aud și vęd. Cemba aud, că Bur viu la munte Raaf cu Somi, și spun Sicucuni viu cu Zulu și vreți fac mort și viu cu Zulu și vęd, dacă Bur deja duc. Sicucuni merg la munte Raaf și apoi fac mort și leffrouw și leau Miette.”

„Unde e acum?”

„Pe cale la munte Raaf și aștept pe Cemba.”

„Unde?”

„În mare pădure înainte de munte Raaf cu mult ostaș de Zulu.”

„Tu ai grăit astăzi ea el?”

„Cemba grăesc cu Sicucuni, mai înainte de ce viu Sicucuni și când Sicucuni sar pe cal cu Miette.”

„Cine e Anglezul, care e la Sicucuni?”

„Cemba nu știu Anglez.”

„Tu ai furat de aci scutul?”

„Cemba vreți aduce scut la Sicucuni; Zulu sânt laș și mor, dacă nu mai am scut, și Sicucuni dau mult dar Cemba, dacă Cemba aduce scut.”

„Unde e scutul?”

„Cemba am duce scut a fară preste grădină și am pune pe pământ la ușe.”

„Quimbo, adu-l!”

Servitoriul se duse cu de grab și se întorse tot așa de grabnic cu trofea în mână.

De o dată cu el intră și Miette. Ea voise,

să trimită solii, dar într'aceea aflase de cele ce se întâmplaseră. Îi servii cu deslușirile de lipsă, și ea după aceea trimise epistolele, cu toate că mărturisirea lui Cemba întărise supunerea mea, că de o cam dată nu aveam, să ne așteptăm la o năvală asupra fermei. Burii aveau, să hotărăscă asupra sortii lui Cemba, și de aceea poruncii, să-l ducă în o cămară sigură. Acolo îl întemnițară, până va sosi Ian a casă.

Spre a întâmpina ori ce eventualitate pusei acumă străji și mă dusei apoi, să dorm. Când mă trezii, se lumina de ziuă. Vecinul Zelmst sosise deja, și abia ne aprinserăm după dejun pipele, și deja și călăriră în curte cei doi ficioși ai lui Hoblyn și baas Ieremias cu câți va Caféri.

Ei au fost forțe surprinși de vestea, că Sicucuni s'au arătat din coce de munți și în nemijlocita lor apropiere, și mi promisera, că după puteri vor purta grije de siguranța celor două femei până la întorcerea lui Ian. Putui deci, să pornesc către munții Raaf.

Călătoria acesta a bună samă nu era fără de primejdii pentru mine, căci Zulu erau între mine și între Burii cei adunați la sfat. Dară împrejurarea acesta nu mi făcea gânduri. Dora Caferii aceștia nu erau seltaticii cei dintăi, cu cari m'am întâlnit.

Însoțit de doririle cele mai bune ale celor rămași pe farmă părăsi farmă. Quimbo ședea era cu picioarele forțe crăcite pe podeul de pe spinarea Brabantinului său și grămădisă la spatele său câte va felii mari din carnea, ce rămăsese de la ospetul de a sară. Căii erau odihniți și alergau așa de bine, cât calculam, că vom ajunge deja în ceea dimineță la munții Raaf, cu toate că Miette și și cei alalți mă îndreptaseră, că până la ei e cale de două zile pentru călăreți.

Calea trecea aproape numai preste ținuturi pustii și năsipose ori preste straturile de conglomerate ori de ardesie fără de nici o vegetație, și abia către sară după o călărire neîncetată și obositoare vęduram în sfârșit căta vineție a unei păduri ivindu-se la orizontul de dinaintea noastră. Conform descrierilor și conform călătorului meu acesta era pădurea cea mai de pe urmă înainte munților Raaf. În pădurea aceasta voise Cemba, să întâlnească pe Sicucuni. Adevărat că ea și pentru noi era pădurea cea dintăi, de care am dat, căci îndreptându-mă după compas ținsem chiar direcția spre meza nopte și nu atinsesem singuraticile păduri, cari fuseră de-a dreapta și de-a stînga înaintea noastră.

De cum va Sicucuni într'adevăr aștepta pe Cemba aci, atunci a bună samă s'au postat la marginea pădurii cea către noi și a bună samă ar fi băgat de samă, că ne apropiam. De aceea preferii, să așteptăm aci pe șesul deschis, până se va fi întunecat destul de tare, cât să ne putem apropia, fără ca să ne bage de samă. Descălecarăm, legarăm căii de olaltă și ne culcarăm pe pământul cel încă cald de razele soarelui.

Quimbo voia, să-și alunge urtul, și de aceea scose cutitul său și și-l ascuțea de stîncă. Asta o făcea cu o grije așa de evlavioasă, ca și cum s'ar pregăti, să junghie o oște întregă de vrășmași.

„Vęd mynheer! Quimbo ascut cutit pentru Sicucuni,” îmi esplică el.

„De ce chiar pentru el și numai pentru el?”

„Sicucuni vreți răpi Miette, și Miette totuși fiu uiere lui Quimbo. Dară Quimbo împung mort nu numai Sicucuni, ci încă mare mult Zulu, dacă întâlnesc în pădure.”

Și într'aceea scutura cutitul în aer și făcea o mutră, carea într'adevăr avea, să se zică îngrozitoare. Apoi își aduse o bucată de carne și împungea într'însa, cât bucăturile sburau în toate părțile. Dară el le aduna apoi și le făcu, să dispară în gura lui cea lată.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

I. Baciū: **Calendar portativ pe 1900** se numește un frumusei calendar apărut în ediția dlui Ioan Baciū, redactorul „Rev. ilustrată” și care se vinde legat în trei ediții à 70 50 și 40 cr. Cuprinde o mulțime de frumoșe ilustrații și articlii din economie, medicina veterinară etc. Spre a se lăți în popor ne pare prea scump.

Calendarul Românului pe 1900. Anul XII. Caransebeș, prețul 30 cr. E voluminos calendar, dar așa de fără gust is aranjate toate în el. După o lungă biografie a episc. Popasu, în care ne suduie pe noi uniții, vorbește despre cantinele școlari și apoi publică o compilație mai lungă despre răboiul din 1877 reu scrisă în o românească greoie. Urmază câte va poesii forțe vechi de Alesandri, și apoi nisce reproduceri din „Deșteptarea”. Printre „inserate” recomandă „Poporul” lui Alexiei.

Bănățanul, e titlul altui calendar apărut tot în editura aceea și care e cu mult mai prescurtat. Ar fi să fie pentru poporul din Bănat, dar nu face.

Unde dai și unde crăpă, comedie în 2 acte de Ales. Cosmar, localizată de Iuliu Popescu, pag. 70, prețul 25 cr. Broșura acesta formeză Nrul 7 din „biblioteca teatrală” edată de societatea pentru teatru, și — nu fie cu supărare — e cea mai succedă piesă din celea publicate. Alegerea ei a fost norocoasă și traducerea sa vorbind la dreptul localizarea ei e forțe succedă. Intriga e simplă, acțiunea decurge repede și desnodamentul lămuresce totul. Felicităm pe dl Popescu pentru acest succes și ne ținem de plăcută datorință a o recomanda diletanților în acest sezon al teatrelor. Dacă s'au inițiat o dată publicarea acestei „bibliotece”, găsim de cel mai potrivit lucru, ca diletanții nostri într'acolo să-și îndrepte privirile și să părăsescă cu totul piesele de reu gust apărute din nefericire tot la Brașov dar sub altă editură.

Doine și strigături de dragoste, adunate în cătănie de Toma Calbază subofic. c. și r. Brașov 1900, edit. Ciureu, pag. 78.

Cum să fotografăm? de Ioan Nițiu Pop, prețul 50 cr. În broșura acesta se dau prețioșe sfaturi pentru amatorii artei fotografice. Are și 31 ilustrații și e edată de „Revista ilustrată”.

A apărut și se află de vîndare la **Tipografia seminarială din Blăș:**

„Istoria diocesei gr. cat. de Oradea-mare” de Dr Ioan Ardeleanu, partea I și II-a se află spre vîndare la auctorul. Oradea-mare, Nagy-magyar utca zör. kath. elemi iskola. Partea I. 80 cr., partea II. 60 cr., ambele 1 fl. 40 cr., 10 cr. porto, pentru teologi și învățători sau pedagogi cu 1 fl. 10 cr. ambele părți.

G. Coșbuc: **Răboiul nostru pentru ne-afirmare**, ed. III. București, edit. C. Sfetea, XVII+287. pag. prețul 50 cr.

G. Coșbuc: **Povestea unei corone de oțel**, București, edit. C. Sfetea, XVII+260. cu o mulțime de ilustrații, prețul 75 cr.

Editor și redactor răspundător:

Dr Vasile Suciu.